

HEGYI GERGELY

Messzelátó

Izrael állam megalakulása és annak előzményei

Izrael állam alig több mint ötven éves fennállása óta öt háborút volt kénytelen viselni szomszédai ellen. Ezek kirobbanásán vagy kirobbantásán máig is vitatkoznak a történészek. Alapvetően azt lehet elmondani ezekről, hogy helyi háborúk voltak, amelyek céljai nem nélkülözték az ideológiai alapokat sem. Míg az arab országok elsődleges célja Izrael eltüntetése, „a zsidók tengerbe kergetése” volt, addig Izrael teret és biztonságot szeretett volna biztosítani magának, és próbál mindmáig (a területet békéért elv alkalmazása).

Cikkemben ezen ötven háborús év előzményeit, okait és az izraeli állam megszületését szeretném bemutatni.

A cionizmustól 1919-ig

Egészen sohasem szűnt meg a zsidó élet Palesztinában, kis zsidó közösségek fennmaradtak Szafedban, Tiberiásban és Galileában. Akárcsak másutt a világon, ők is legtöbbször a keresztények alatt szenvedtek (pl. a keresztes háborúk korában). Palesztina későbbi muzulmán urai alatt kezdődött meg a zsidók visszaszivárgása a Szentföldre. Az első, aki komolyabban támogatta a visszatelepülést egy angol volt, Moses Montefiore, aki a jeruzsálemi Óváros falain kívül felépíttette az első zsidó lakónegyedét, aminek következtében 1895-re Jeruzsálem ötvenezer lakosa közül harmincezer már zsidó volt.¹

A legnagyobb lépést az Ígért Földjére való visszatérésben egy magyarországi, de Bécsben élt zsidó újságíró, Theodor Herzl tette meg. 1895-ben Párizsban szemtanúja volt egy zsidó származású francia katonatiszt, Alfred Dreyfus kapitány nyilvános

megaláztatásának, aminek hatására megalakította százoldalas pamfletét *Der Judenstaat* (A zsidó állam) címmel, ami a cionizmus alaptéziseit alkotta a későbbiekben. 1897-ben Herzl megrendezte az első Cionista világkongresszust Baselben. Ezen a kongresszuson nemzetközi végrehajtó bizottság jött létre a mozgalom irányítására, valamint megalapították a Zsidó Nemzeti Alapot és a Föld Bankot, hogy földet vásároljanak Palesztinában, ahol államukat akarták megalapítani. Ekkor született meg az állam későbbi zászlója is, amelynek színei a fehér és a kék lett a zsidó imádkozáshoz viselt lepel, a talit után. Itt jött létre a Baseli Program, mely szerint a cionizmus célja, hogy a zsidó népnek közjogilag biztosított hazája legyen Palesztinában.²

A századforduló után Oroszországban egyre-másra követték egymást a programok, melyeknek hatására mind többen indultak el Palesztina felé (ennek a gyűlölet-hullámnak az egyik alapja az 1905-ben megjelent, Moszkvában hamisított – azóta híressé vált – Cion bölcseinek jegyzőkönyve volt). Ekkor alakultak az első kibucok és moshavok, amelyek az ellentétek egyik alapjaivá váltak a későbbiekben. Lényegében az első telepek védelmére alakultak 1904-ben a Hoshamer (Őrök), és a Harada nevű illegális félkatonai szervezetek. Ezekre aztán ténylegesen szükség is volt, hiszen ekkor még a bevándorolt zsidók nagy része a mezőgazdaságból élt és akkoriban rengeteg fosztogató, gyilkoló banda garázdálkodott, főleg a Negev-sivatagban létesült telepeket fenyegette komoly veszély.

A kultúrcionizmus hatására Jaffában létrejött a palesztinai cionista iroda 1907-ben, majd 1918-ban megnyílt a Héber Egyetem,

ami újabb bizonyítékát jelentette a zsidók államalapítási elkötelezettségének.

A bevándorlások ellenére az első világháború kezdetekor 1914-ben Palesztina lakosságának mindössze 8 százalékát alkották a zsidó vallásúak, s ők a földterület mindössze 2 százalékával rendelkeztek. A Cionista Bizottság akkori elnöke, Chaim Wiczman – Herzl utódja – így vélekedett: „Az arabok nem idegenek, hiszen évszázadok óta ebben az országban élnek. Van itt hely mindketünknek. Ők jól járnak általunk, mi élvezni fogjuk barátságukat. Nem úgy jövünk ide, mint a junkerek, nem engedhetjük meg magunknak más nép elűzését. Mi leszünk az utolsók, akik egy fellahot kitúrnak a földjéről. Minden más felfogás bűnös, gyerekes, apolitikus és ostoba.” Ez az idézet is jól jellemzi, hogy ekkoriban még tényleg nem voltak komolyabb összecsapások, nem is volt még igazán ok rá.

1914-ben a hadba lépő hatalmak, akik addig pénzzel támogatták a zsidó közösségeket beszűntették a kölcsönök folyósítását, így azok léte veszélybe került. Ezt a veszélyt látva Henry Morgenthau – az Egyesült Államok zsidó származású Törökországi nagykövete – segítséget kért kormányától és az Amerikai Zsidó Bizottságtól, akik két nap alatt megszerezték a szükséges összeget. Később tizenhárom amerikai hadihajó élelmiszert, gyógyszert és pénzt szállított Palesztinába. Ez volt az első alkalom, amikor az ún. „zsidó lobby” az Egyesült Államokban sikert ért el és támogatást kapott.³

Alighogy elkezdődött a háború, Anglia és Franciaország hozzálátott a török hódoltsági területek felosztásához. Mark Sykes Nagy-Britannia és François Georges Picot Franciaország nevében tárgyaltak. Ez alapján Franciaország kapta volna Szíriát és Libanont, Anglia pedig Irakot és Haifa környékét. Palesztina sorsáról nem tudtak dönteni, így az végül angol nyomásra 1918-ban brit mandátumterület lett a Wilson

amerikai elnök által kiadott 14. cikkely alapján. A megalakuló Népszövetség alapokmányának 22. cikkelye rögzítette a gyarmatosító ország jogait a mandátumterületre vonatkozóan, éves beszámolási kötelezettséggel a nemzetközi szervezet felé.

A megegyezésnek megfelelően 1917 végére elfoglalták a megállapodásban rögzített területeket. Ebben komoly szerepet játszott az is, hogy Husszein Ibn Ali 1916. június 17-én – Edward Lawrence (Arabiai Lawrence) a brit titkosszolgálat ezredesének támogatásával – fellázadt és kikiáltotta magát az „összes arabok uralkodójának”. A mozgalom végeredményben nem vezetett sikerre, de a török hatalom így is meggyengült a térségben.

A háború idején a zsidó közösség felajánlotta segítségét az ország felszabadításához, s ezt hosszas tárgyalások után az antant hatalmak el is fogadták. A britek első lépésként 1917-ben zsidó önkénteseket toboroztak Nagy-Britanniában, kiképezték és felszerelték őket, majd 1918-ban két zászlóaljat vezényeltek Palesztinába. Ezek – bár hivatalosan Zsidó Ezred néven szerepeltek – valójában a J. H. Patterson alezredes parancsnoksága alá tartozó királyi lövészek 38. és 42. zászlóalját alkották. A Palesztinába érkező ezred létszáma számottevően felduzzadt a helyben toborzott, valamint az Egyesült Államokból érkező önkéntesek csatlakozásával. Ez utóbbiak kifejezetten az ezred magalakulásának hírére utaztak tömegesen Palesztinába. 1918 szeptemberében az ezred részt vett abban a végső támadásban, melyet Allenby tábornok indított a Jordán folyó völgyében lévő német-török hadállások ellen. Elfoglalták a folyó keleti partját, majd mélyen behatoltak a folyón túli területre. A sikerek hatására egyre több önkéntes csatlakozott a „Zsidó Légiohoz”, így az a háború végére körülbelül 6 000 főre duzzadt.⁴

A győzelem után a külföldről érke-

zett önkénteseket leszerelték és visszaküldték hazájukba. Az egység megmaradt, helyi illetőségű tagjaiból létrehozták az Első Júdeai Zászlóalj, melyet a sínai határ közelében fekvő elszigetelt táborba vezényeltek. A zászlóaljtag egyébként az első arab felkelés után 1921-ben feloszlatták. A háború alatt született egy másik fontos dokumentum, ami szintén egy lépcsőfokot jelentett az Izrael megalakulása felé vezető úton. Ez az 1917. november 2-án napvilágot látott Balfour-nyilatkozat – az angol kabinet külügyminiszterének, A. J. Balfournak tollából –, ami egy levél Lord Walther Rotschildnak szóló levél volt, és amelyben Anglia kifejezte jóindulatát „a Palesztinában megteremtendő zsidó nemzeti otthon gondolata iránt”. Bár a levélben szó sem esett egy független Izrael megalakulásáról, a zsidók később ezt a levelet tekintették nemzetük Magna Chartájának. Ezt a dokumentumot később több európai ország is elfogadta, támogatásukat fejezték ki. Az arabok egyértelműen tiltakoztak, melynek következtében 1919-ben arab lázadás tört ki Jaffában, több halálos áldozattal. Azt hiszem, az előzőekből egyértelműen kiderült, hogy a Brit politika igyekezett két vasat tartani egyszerre a tűzben: céljai megvalósítása érdekében. Az is egyértelműnek tűnik, hogy az ellenségeskedések magvát ebben az időszakban kell keresni, hiszen területileg – az etnikai keveredés miatt – már ekkor sem jöhetett volna létre egymás mellett egy „összarab” és egy független zsidó állam.

Palesztina 1919-től a II. világ-háború végéig

Az angolok a térség stabilizálása érdekében a mandátumterület mellett 1921-ben létrehozták a Transzjordán királyságot. Az ország rendszeres éves segélyt kapott Angliától, valamint a Royal Air Force légibázist épített Ammanban.

A Népszövetség 1922. július 24-én Churchill munkájának eredményeként ratifikálta a Palesztina feletti Brit mandátumot. Ekkor azonban már folytak az arab–zsidó összecsapások.

A 27 000 km² területű Palesztinában ekkor 600 000 muzulmán, 72 000 keresztény és 84 000 zsidó élt. A zsidók óriási többsége a cári Oroszországból vándorolt be a század első évtizedében. Az 1920-as években nem volt túl erős a bevándorlás, évente átlag 8000 fő. Így 1931-re 175 000 voltak, az összlakosság 17,7 százaléka. Az 1930-as években az európai politikai helyzet miatt egyre többen érkeztek, elsősorban Németországból, Ausztriából és Lengyelországból, éves átlagban körülbelül 30 000-en. Ennek nyomán 1939-re már 430 000 zsidó élt Palesztinában, az összlakosság 28 százaléka.⁵ A bevándorlás következtében éleződhetett ki a földkérdés, ami a viszályok egyik alapköve lett a későbbiekben. A félföldi kötöttségek között élő fellahok szinte csak bérlőként művelték a földeket, így a tulajdonos alapvetően bárki lehetett. Azonban ha esetleg egy zsidó vásárolta meg a földet, az esetek többségében inkább azonos vallású bérlőt fogadott. Az így kisemmizett arab földművesek érdekének képviselőit két csoportosulás – klán – jött létre. Az első a Nasibaik, akik az angolok felé békülékenyek voltak és kapcsolatot tartottak a cionista szervezetekkel is. A másik klán, a Huszszcinik, keményebben mutatkoztak az angolokkal és a cionistákkal szemben is. Vezéralakjuk Amin-al-Huszszcini, a jeruzsálemi főmufti, a Palesztinai Muzulmán Tanács elnöke volt.

A zsidó közösség szervezetei az arabokkal ellentétben modernek és hatékonyak voltak. A Népszövetség által kiadott mandátum-határozatok előírták egy Zsidó Ügynökség (Jewish Agency) létrehozását, amely együttműködne a mandátori hatalommal. Ennek érdekében a zsidók megalakították

parlamentjüket, a Képviselők Gyűlését, amely adót vethetett ki, megszervezte a zsidó oktatási rendszert, sőt a mezőgazdasági telepek védelmét is. Ebből a célból alakult meg 1920-ban a Hagana. Szintén ebben az évben jött létre a Hisztadrut, amely egy máig is létező szakszervezet.⁶

A Hagana megalakításának szükségessége hamarosan beigazolódott, ugyanis megszorodtak a zsidó telepések elleni, fosztogatásba, öldöklésbe torkolló arab támadások. Válaszlépésként a zsidók megerősítették a Haganát: nagy súlyt fektettek a tagok kiképzésére és a fegyverarzenál feltöltésére. A Hagana látta el a központtól távol eső, magányos települések védelmét, s emellett olyan védernyőket hoztak létre, melyek mögött újabb települések jöhettek létre.

Az első igazán komoly következményekkel járó lázadás 1929-ben egy a Siratófal körüli szertartást érintő ügy miatt robbant ki. A lázadás áterjedt a Jeruzsálem környéki településekre is, s több mint száz halálos áldozattal járt. Az angolok vizsgálóbizottságot küldtek a helyszínre, amely jelentésében (Passfield – Fehér Könyv) megpróbálta megnyugtítani az arabokat. Nyilvánvalóvá vált azonban, hogy a bevándorlások folytatásával a helyzet egyre jobban elmérgesedik, s azt a britek képtelenek lesznek megfelelően kézben tartani.

A következő arab felkelés 1936–39 között robbant ki. A felkelés szervezője Izaldin Kasszem, egy fiatal iszlám prédikátor volt, aki a lázadás szellemét hirdette – fő ellenségnek a mandátori hatalmat jelölve meg. A felkelés problémája az volt, hogy az arab vezetők nem támogatták, még a jeruzsálemi főmufti is ellene volt. Kasszem 1935 tavaszán–nyarán kezdte el szervezni a felkelést. Az első fegyveres akciókat még ebben az évben Galileában végrehajtották. Támogatás híján az angol katonaság elfogta és lemészárolta a lázadókat. Ezután Kasszem haifai temetése tüntetéssé változott – az

önfeláldozás példájává váltak – a palesztinai nemzeti mozgalom benne tiszteli első áldozatát. 1936 tavaszán követői általános sztrájkot hirdettek, majd újra kirobbantak a fegyveres összecsapások. Ez volt az első függetlenségi háború. Az események hatására 1937-ben London újabb bizottságot küldött a térségbe (Peel bizottság). A bizottság megoldásként Palesztina három részre osztását javasolta: egy arab és egy zsidó állam, valamint Jeruzsálem körül Brit mandátum létrehozásával. Az 1937 augusztusában Zürichben összeülő Cionista Kongresszus elutasította a Peel-bizottság javaslatát, pedig a dokumentumban szó esik zsidó államról (nem voltak hajlandó tárgyalni Jeruzsálem nemzetközi várossá nyilvánításáról, a leendő Izrael fővárosának tekintették). Az arabok Bludanban tartott kongresszusa is elutasította a tervezetet.

Eközben terjedt az angolelles gerillamozgalom, 1937 szeptemberében Galilea angol kormányzója merénylet áldozata lett. Erre válaszul az angolok 20 000 katonát küldtek a térségbe, majd feloszlatták a pártokat, vezetőiket deportálták. Husszeini először Bejrútba, majd Irakba, a világháború alatt pedig Berlinbe menekült, ahol a zsidókkal szembeni ideológiáját erősítették benne. Az arab felkelés leverése komoly következményekkel járt a térség számára. Megszűntek az arab szervezetek, ráadásul végképp elmérgesedett a viszony az arabok és a zsidók között, ugyanis a felkelés a végére szabályos fegyveres harccá alakult át. A háborús feszültség növekedése, az arabok olasz- és németbarát politikája arra ösztönözte az angolókat, hogy valami módon kedvezzenek az araboknak. Ebből az apropóból adták ki 1939-ben Londonban a MacDonald féle Fehér Könyvet, amely egy Bevándorlási korlátozás volt. Megszabta, hogy még öt évig összesen 75 000 zsidó vándorolhat be Palesztinába. A nyilatkozat másik részét egy kijelentés alkotta, mely

szerint tíz éven belül meg kell alakítani egy egységes, független Palesztin államot. Ezen állam vezetésében zsidók és arabok együtt vennének részt.⁷

Az arab felkelés ideje alatt több illegális félkatonai szervezet alakult mindkét oldalon. Az arab fegyveres alakulatok között legjelentősebb az Arab Felszabadító Hadsereg volt, amely hat arab országból származó önkéntesekből állt, létszáma változó volt (5–8000 fő). A másik hasonló szervezet az Arab Megváltó Hadsereg volt, amely mind a zsidók, mind az angolok ellen harcolt (létszáma max. 2000 fő). Zsidó részről ilyen volt az Irgun (Irgun Zvai Leumi – Népi Katonai Szervezet) és a Lehi (Lohamei Herut Izrael – Izraeli Szabadságharcosok) – ez utóbbit ismertebb nevén Stern-csoportnak nevezték. Alapjában véve 1920 decemberében alakult meg a cionizmus első illegális katonai szervezete, a Hagana (Védelem) is. Az 1936–39-es arab felkelés leverésében a Hagana erői mellett angol vezetés alatt álló, zsidó különleges éjjeli csoportok is részt vettek.⁸

El kell mondani, hogy az arab támadások jellege 1936-ban megváltozott: az egyes, különálló rablóbandák által elkövetett rajtaütések helyét átvették a szervezett csoportok által végrehajtott, összehangolt támadások. Ezekkel szemben a Hagana is új taktikát dolgozott ki. Ezért a támadás a legjobb védekezés elvéből kiindulva próbálták új taktikájukat felépíteni. Nyilvánvaló volt, hogy a támadó kezében van a kezdeményezés, és a védekezésbe szorult ellenfél csak reagálni tud erre. Azt remélték, hogy a támadó alapállás kizökkenti egyensúlyukból az arabokat, s ebből az elgondolásból alakult ki a „megelőző csapásmérés” elmélete. Ebben az átalakulásban jelentős szerepet játszott Orde Wingate kapitány, aki 1938-ban érkezett Palesztinába. A cionizmus ügye mellett mélyen elkötelezett, egy kicsit különc katonatiszt szabadidejében a Hagana egységei-

nek kiképzésével foglalkozott. Többször ő vezette a különleges éjjeli csoportok rajtaütéseit.

A második világháború alatt komolyabb harci cselekmény Palesztinában nem történt. Zsidó részről 1941-ben a Hagana keretein belül megalapították az ún. Palmah (Rajtaütő csoportok) elnevezésű elit alakulatot. A Hagana és ezen belül a Palmah erőit először szakasz-század szintű alegységekbe szervezték, majd később zászlóaljakat és dandárokat hoztak létre. 1944-re egy teljesen zsidó dandárcsoportot hoztak létre, hogy a Nyolcadik Brit Hadsereg oldalán harcoljon Észak-Olaszországban. A mintegy 27 000 fős alakulat, melyben sok volt Hagana tag is helyet kapott, az elkövetkező években döntő szerepet játszott az izraeli hadsereg létrehozásában. A Hagana-tagokat eddig csak egyszerű gyalogos katonának képezték ki: jól bántak a puskával, és a könnyű géppuskával, ismerték a saját körzetüket, és képesek voltak olyan viszonylag egyszerű taktikai manőverek végrehajtására, mint a járőrözés, a pontvédelem, a kisebb rajtaütések és egy összehangolt század támadása. Az angol kiképzőktől kapott intenzív kiképzés azonban a hadviselés minden területére kiterjedt: beleértve a tüzérségi eszközök és a harckocsik kezelését, az ejtőernyőzés technikai és taktikai részét, a kommandó rajtaütést, a hadmérnöki, logisztikai és vezérkari munkát, valamint a tervezést, a taktikát, a manőverezést és a kapcsolattartást.⁹

A háború alatt arab oldalon megalakult az ún. Arab Légio, mely angol fegyverekkel volt felszerelve, s az arabok egyetlen szervezett, reguláris alakulata volt, egy angol tábornok Sir John Bagot Glubb vezetésével. Továbbá 1945. március 22-én hét arab állam egyetértésével (Egyiptom, Irak, Szíria, Libanon, Transzjordánia, Szaud-Arábia és Jemen) Kairóban megalapították az Arab Ligát.¹⁰

Palesztina története 1945-től Izrael állam kikiáltásáig

A háború után és a koncentrációs táborok felszabadítását követően a zsidó állam kérdése újra az érdeklődés középpontjába került, hiszen több százezer hontalan zsidó volt szerte Európában, akiket jobb megoldás híján egyelőre gyűjtőtáborokba szedtek össze, úgymond “egészségügyi állapotuk javítása végett”. Anglia továbbra is a Fehér Könyv szerint akart eljárni a bevándorlások terén. Több illegális bevándorló hajót fogak el Palesztina partjainál, ezek utasait egy ciprusi táborba szállították. Ezen hajók közül legnagyobb hírnévre az Exodus nevű tett szert, mely hónapokig keringett Európa több kikötőjében, mivel schol sem akarták befogadni utasait. A palesztinai zsidó szervezetek az angol politika ilyen alakulása folytán cláruva érezték magukat, így Menáhem Begin, az Irgun parancsnoka vezetésével harcot indítottak az angolok ellen. Az 1945. október 3-án kezdődött merényletsorozat, amely katonai objektumok, brit hajók, vasútvonalak ellen irányult 1946. július 22-én csúcsosodott ki, a jeruzsálemi King David Hotel elleni bombamerényletben, amelynek 91 halálos áldozata volt (itt székelt a brit főbiztosi hivatal).¹¹ A helyzet tehát annyira elmérgesedett, hogy Anglia kénytelen volt az Egyesült Államokhoz fordulni segítségért. Az 1946 áprilisában előterjesztett első angol–amerikai közös tervezet 100 ezer zsidó azonnali bevándorlását és a föld szabad vásárlását ajánlotta. Felosztásról, zsidó állam alapításáról nem esett szó. Az angolok és az Arab Liga a tervezetet elutasította. Júliusban új javaslat született: Palesztinát négy kantonra osztanák: zsidó, arab, nemzetközi (Jeruzsálem) és a Negev-sivatag, amely angol kézen maradt volna. Ez a javaslat is elvetélt az előzőekben már ismertetett álláspontok miatt. 1947 februárjában

Bevin brit külügyminiszter javaslata szerint még öt évig maradna a mandátum, addig mindkét fél szervezhetné közigazgatását. Ez a tervet sem talált meghallgatásra. Ezalatt pedig egyre-másra érték egymást a terrorcselekmények a mandátumterületen. Végül Anglia rájött, hogy kénytelen az ENSZ elé vinni az ügyet. A nemrég alakult szervezet rendkívüli ülése 1947. áprilisának végén kezdődött. Május közepén egy vizsgálóbizottságot, állítottak fel egy helyzetjelentés elkészítésére. Az augusztus 31-re elkészült jelentést, és a jelentés által támogatott felosztást – a gazdasági unió megtartásával – a bizottság elfogadta. A Közgyűlés november 29-i ülése a felosztási javaslatot fogadta el: 33 igen, 13 nem, 10 tartózkodó szavazattal. A határozat szerint a mandátumnak legkésőbb 1948. augusztus 1-jéig meg kellett szűnnie. Természetesen az arab államok mind az indítvány ellen szavaztak; Anglia tartózkodott; az Egyesült Államok és a Szovjetunió mellette voltak. A palesztinai zsidóság a döntés éjjelén ünnepelt, Ben Gurion beszédet mondott a rádióban. Titokban megkezdődött az izraeli hadsereg megszervezése, ügynökök indultak szerte a világba fegyvereket vásárolni. Az Arab Liga 1947. decemberi ülésén elutasította a felosztási határozatot és palesztinai arab fegyveres alakulatok felállítása mellett döntött. Az Arab Felső Bizottság 1948. február 6-án nyíltan háborút hirdetett. Az arabok felrobantották a Hiszadrut székházát, válaszul a Stern-csoport a Haifa–Kairó expresszt sikkatták ki. Az Irgun február 9-én lemészárolta Der Jaszin arab falu lakosságát. Ekkorra már majdnem 3000 áldozata volt a terrortámadásoknak. Az angolok előrhozták a kivonulás napját május 15-re, mikor is hajnalban az utolsó brit katona is elhagyta Palesztinát. Ekkor azonban már arab csapatok álltak a mandátumterület határán, Jeruzsálem óvárosi része el volt zárva a többi zsidó negyed-

tól. Május 14-én este Dávid Ben Gurion mint az állam első elnöke kihirdette Izrael Állam megalakulását Palesztinában.

A Népszava a következőképpen számolt be az eseményről:

„Palesztinában a helyzet rendkívül feszült. A brit mandátum lejártával egy időben a zsidó nemzeti tanács tel-avivi nagygyűlésén pénteken délután ünnepélyesen kikiáltották az „Izrael Zsidó Állam”-ot. A zsidó állam megalakulásáról szóló kiáltvány szerint legkésőbb 1948 októberéig alkotmányt adnak az új államnak. Addig a nemzeti tanács ideiglenes kormányként működik. Az állam megnyitja kapuit minden zsidó bevándorló előtt és faji, vallási vagy nemi megkülönböztetés nélkül egyenlő politikai és szociális jogokat biztosít valamennyi polgárának. Az összes vallások szent helyeit tiszteletben tartják. Az új állam felvételét kéri az Egyesült Nemzetek Szervezetébe. A kiáltvány végül egyenjogúságot és képviselertet ígér az araboknak és felszólítja őket: térjenek vissza a békéhez!”¹²

Az arab csapatok ezután betörték az ország területére, mellyel kezdetét vette az első arab-izraeli háború, melyet később még négy követett. Az első háború volt idejét tekintve a leghosszabb (több mint fél év), a veszteségeket tekintve pedig a legvéresebb (izraeli oldalon 24 százalék, araboknál 43 százalék volt a fegyvert fogottak számához viszonyítva halottakban és sebesültekben).¹³

Felhasznált irodalom

- COLLINS, LARRY-LAPIERRE, DOMINIQUE: *Ó, Jeruzsálem*. Budapest, 1999, Aquila Kiadó,
FLAPAN, SIMHA: *The birth of Israel: Myths and realities*.
HOGG, IAN V.: *Az izraeli hadi gépezet*. Budapest, 1997, Holló és Társa Kiadó.
J. NAGY LÁSZLÓ: *Az arab országok története. 1913-1974*. Szeged, 1994.
LÓZSY TAMÁS: *Izrael és a magyar sajtó*. Budapest, 1998, GLM Unió Bt.
MAKAI GYÖRGY: *Izrael három háborúja*. Budapest, 1973.
OSZETZKY TAMÁS: *Arab-izraeli háborúk*. Budapest, 1984, Zrínyi Katonai Kiadó.
RAVIV, DAN – MELMAN, JOSSZI: *Igaz barátok*. Budapest, 1997, Osiris.

Jegyzetek

- ¹ Collins-Lapierre: i. m. 27.
- ² Uo. 27.
- ³ Raviv-Melman: i. m. 22-23.
- ⁴ Hogg: i. m. 10.
- ⁵ J. Nagy: i. m. 28.
- ⁶ Uo. 28.
- ⁷ Uo. 31.
- ⁸ Oszetzky: i. m. 11.
- ⁹ Hogg: i. m. 10.
- ¹⁰ J. Nagy: i. m. 53.
- ¹¹ Oszetzky: i. m. 12.
- ¹² Lózszy: i. m. 10.
- ¹³ Oszetzky: i. m. 60.

